

læse ABC med den ene Tredjedel og dansk Grammatik med den anden Part. Kunde man altsaa anvende disse 170,000 Kr. paa den Maade, som jeg har nævnt, vilde man sikkert bidrage til at højne Undervisningen paa Landet.

Det er disse Grunde, der gøre, at jeg ikke kan stemme for Forslaget, men jeg vil udtrykkelig forvare mig imod, at der deri skulde ligge nogen som hels Miskendelse af, at vi bør stræbe alvorlig hen imod at forbedre Lærernes Lønningsvilkår og til at forbedre Almueskolen paa Landet. Jeg vil tillade mig, skønt jeg ikke nærer stort Haab om, at det vil nytte noget, at henstille til det Udvalg, der bliver nedsat om denne Sag, at tænke paa disse to Punkter. Hvis man kunde tage lidt Hensyn dertil, tror jeg, man vilde skabe betydelig Sympati for denne Sag i Landet; den er desværre ikke saa stærk, som den burde være.

H. C. Hansen: Der er under denne Sags mange og lange Behandlinger fra forskellige Sider faldet en hel Række Udtalelser gaaende ud paa, at en Lov som denne vilde være til stor Fordel for vort Skolevæsen og derved for det hele Samfund. Jeg kan ikke tiltræde denne Betragtning og kan ikke indse, at denne Lov vil faa synderlig Værdi for vort Skolevæsen, uagtet den kræver et aarligt Tilskud af Statskassen paa ca. 2¹/₂ Mill. Kr. Jeg vil derfor ikke kunne stemme for et Lovforslag som dette eller noget tilnærmelsesvis lignende. Jeg vil gerne motivere dette med et Par Ord.

Jeg erkender saa fuldt ud som nogen, at en grundig Reform af vort Almueskolevæsen er i høj Grad ønskelig; den er absolut nødvendig, hvis vort Samfund skal magte de Opgaver, der stilles nu i Tiden, og jeg tror ikke, der er mange her i Rigsdagen, der ere villige til at bringe større Ofre derfor end jeg. Men det forekommer mig, at det, som her bydes af Reform, er lig Nul. Selv det mest velvillige Blik paa Forslaget vil næppe kunne opdage mere end to Ting, der have Krav paa Navn af Reform. Det ene er Bestemmelsen om, at Børneantallet bliver en lille Smule mindre, det andet de højere Lærerlønninger. Hvad angaar Bestemmelsen om Børneantallet, er det nok Forbedring, men vist kun en meget lille; i den Henseende har jeg søgt Vejledning hos flere ældre anerkendt dygtige Lærere. De have som Regel erklæret, at det kun havde ringe Værdi for Skolen, naar de alligevel fik Børn paa forskelligt Udviklingstrin. Det

er ikke længere siden, end da denne Sag var til 2den Behandling her, at jeg stillede det Spørgsmaal til en ældre, utvivlsomt dygtig Lærer ved en af de største sjællandske Landsbyskoler. Han svarede: Jeg kan udrette langt mere i en Klasse med 40 Børn paa lige Trin end i en Klasse med 17 paa forskellige Udviklingstrin. Dette er vistnok rigtigt; og under den Forudsætning komme vi vistnok uhyre lidt frem paa dette Omraade. Saa meget mindre Betydning har det, som det er aldeles sikkert, at et uhyre Antal, vist det aldeles overvejende Antal, af Skoler allerede i Forvejen ere under dette Børneantal. — Det andet Fremskridt, de højere Lærerlønninger, er vist ogsaa kun en ganske ringe Forbedring for Skolen, da Lærernes Stilling desuagtet vil blive i høj Grad beklagelsesværdig, maaske ikke just med Hensyn til de økonomiske Forhold, men naar henses til den trøstesløse Gerning, de alligevel ville faa under Systemet af 1814. Ifølge dette System undervises nemlig som Regel alle Børn i et Skoledistrikt lige fra 7 til 14 Aars Alderen i to Klasser, og under disse Forhold vil sikkert ingen Lærer kunne magte sin Opgave paa en Maade, der er tilfredsstillende for ham og Skolen. Skulle vi derfor opnaa en virkelig Reform, maa vi bort fra Systemet af 1814. — I alt Fald i en Henseende tror jeg, dette Forslag vil fremkalde et Tilbageskridt. Jeg sigter herved til Bestemmelsen under Nr. 3 i § 8. Ifølge denne Bestemmelse ville sandsynligvis flere af de Skoler, der nu ere 4-Klasses Skoler, blive delte i 2-Klasses Skoler. Noget lignende er allerede ikke sjældent, og jeg antager, denne Lov vil blive en stærk Tilskyndelse dertil. Denne Lov vil altsaa fremme en Bevægelse i modsat Retning af den, som man nu virker henimod i en hel Række af vore bedste Skoler, idet man der tilsigter Fællesundervisning for Piger og Drengene, sikkert med det Maal for Øje at faa Klasserne mere ensartede i Udvikling. Jeg tror derfor ikke, at dette Forslag vil bringe os mere frem end i alt Fald højst to Hanefjed, der hver især skal betales med ca. 600,000 Kr. aarlig. Jeg kan derfor ikke stemme for dette Forslag, men vil stemme imod det, jeg tror, at en Forkastelse af det vil være baade i Lærernes og i Skolens Interesse, og det er min Overbevisning, at Vedtagelsen af dette Forslag vil skyde en virkelig Skolereform ud i en uoverskuelig Fremtid.

Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet (Sthyr): De Indvendinger